

Memòria històrica

El general Batet, vestit de militar, acompanya els dirigents d'ERC Andreu Abelló, Macià, Companys i Tarradellas el 1932 al Parlament ■ ARXIU REYES BATET

Rehabilitant Batet

HOMENATGE • El Museu d'Història de Catalunya recorda el 75è aniversari de l'afusellament del general republicà a Burgos per les tropes franquistes **COMPLEX** • Historiadors i familiars recuperen la seva figura tot i les crítiques del passat des de la dreta franquista i l'esquerra catalana

Sergi Picazo
BARCELONA

El silenci històric i mediàtic sobre l'incòmode personatge del general català Domènec Batet —un mateix home, moltes vides i, al final, pocs suports— es va trencar dividint amb l'homenatge que va tenir lloc al Museu d'Història de Catalunya. Unes 200 persones van retre tribut al general més desconegut: voluntari a les guerres colonials de Cuba i al Sàhara i alhora defensor acèrrim de la legalitat republicana; l'home que es va enfrontar a Companys pels Fets d'Octubre del 34 i que, anys després, va ser afusellat per Franco a Burgos. Incerta glòria. Aquesta setmana, aprofitant el 75è aniversari del seu assassinat, va ser recordat per la seva família, historiadors com ara Hilari Raguer i Josep Maria Solé i Sabatè, i personalitats com ara el director del Memorial Democràtic, Jordi Palou-Loverdos, i l'històric de CDC Espart Tició.

L'acte al Museu d'Història va homenajar la figura de Domènec Batet (Tarragona, 1872 - Burgos, 1937), però no va obviar

les contradiccions i moments controvertits del seu personatge. El silenci —el seu nom no té plaques ni estàtues— és conseqüència de no haver estat reivindicat fins ara per gairebé ningú, atès el seu difícil paper durant els anys trenta. Criticat per totes bandes, ERC li retreia aleshores haver sufragat la insurrecció de la Generalitat el 1934; tampoc els anarquistes tenien bona imatge d'ell a causa de les revoltes a l'Alt Llo-

Els seus besnèts
llancen una campanya per lloar els seus valors liberals i democràtics

bregat del 1932; als comunistes no els agradava un general políticament liberal i profundament religiós; i, finalment, el que més l'odiava, el dictador Francisco Franco, el va fer afusellar per un ressentiment històric contra ell i per oposar-se al seu cop d'estat.

La mateixa família Batet reconeix avui, en paraules del besnèt Francesc Carbó, que "la seva figura ha estat difícil d'entendre

per a molta gent", sobretot a causa dels Fets del 34. "Va ser un home lleial, demòcrata que va viure per als seus ideals", expliquen. La personalitat polièdrica, però sempre ferma, de Batet es podria explicar amb dues fotografies que són història de Catalunya. Anatomia —manllevant Cercas— de dos instants.

Primera foto: desembre de 1932. Batet, com a cap de l'estat major de l'exèrcit a Barcelona, assisteix i dona suport a la sessió inaugural del Parlament de Catalunya —el primer democràtic de la història del país— juntament als mítics dirigents d'ERC als anys trenta Francesc Macià, Lluís Companys i Josep Tarradellas. Batet havia jurat fidelitat a la República i, segons explica l'historiador Hilari Raguer, "va aprofitar l'època d'obertura per ordenar millor tracte als soldats i introduir l'ús del català a les casernes". Raguer, en la seva biografia sobre Batet, cita l'historiador Ian Gibson: "Si a l'exèrcit espanyol hi havia un general digne i cavalleresc aquest seria Batet."

Segona foto: octubre de 1934. El president Companys i tot el

seu govern són engarjolats per haver liderat un moviment insurreccional contra la involució conservadora del govern espanyol. L'home que va reprimir la revolta i va detenir Companys va ser el general Batet. Tot i això, Hilari Raguer hi veu molts matisos: d'una banda, Batet "va avisar dies abans Companys que la revolta era un error i que ell la sufocaria per mantenir l'ordre legal republicà"; de l'altra, Batet va desobeir les ordres de Franco, encarregat de sufocar les revoltes a Astúries i Catalunya, de reprimir a sang i foc i assaltar el Palau de la Generalitat. "Batet ho va trobar una barbaritat perquè causaria moltes baixes i va esperar fins que es van rendir."

Franco no va oblidar el desacomiat i l'hi va fer pagar car. El juliol del 1936, Batet, cap de la Sisen Divisió Militar, amb seu a Burgos, es va enfrontar als colpistes. Va ser empresonat. A la matinada d'un 18 de febrer d'ara fa 75 anys, el van matar al penal de Burgos. Tossudament fidel a si mateix, Batet no va voler que li embenesin els ulls per veure la cara de l'escamot d'afusellament. ■